

Årsrapport 2023 för Enheten för medicinens historia, Medicinska Fakulteten, Lunds universitet

Enheten för medicinens historia har under året 2023 fortsatt sin verksamhet som en fristående enhet inom Institutionen för kliniska vetenskaper (IKVL) i Lund (prefekt Mikael Bodelsson), tillhörande sektion 5. Enheten har under året letts av Jonatan Wistrand (verksamhetsansvarig) och Mikael Bodelsson (avdelningschef).

Enheten har under 2023 bedrivit verksamhet inom de tre fälten **undervisning, vetenskaplig kunskapsproduktion** och **seminarieverksamhet för den intresserade allmänheten**. Samverkan har ägt rum med omgivande delar av Lunds universitet liksom med andra lärosäten. Särskilt nära har Enheten samverkat med **Birgit Rausing Centrum för Medicinsk Humaniora (BRCMH)** vid Lunds universitet dit Jonatan Wistrand varit knuten på 20%. Det gäller också **Heinrich Heine-Universität** i Düsseldorf som gästade Lund med en delegation 16-17 mars i samband med ett internationellt symposium på temat *Digital Health*. Dessutom har Enheten under år 2023 påbörjat planeringsarbetet för **Nordic Medical History Congress 2025** tillsammans med Sydsvenska medicinhistoriska sällskapet, Avdelningen för idé- och lärdoms historia och Kulturen i Lund

Nio medarbetare har varit knutna till Enheten under 2023: *Mikael Bodelsson, Thomas Bro, Herman Holm, Anders Jeppsson, Måns Lindén, Alexandra Nicolaidis, Peter M Nilsson, Jonatan Wistrand* samt *Anna Tunlid*. En extern disputerad forskare med anknytning till enheten är *Nils Hansson*, akademiråd/forskare vid Heinrich-Heine Universität, Düsseldorf, Tyskland.

Följande aktiviteter har genomförts under verksamhetsåret 2023:

- *Representantskap* av Peter M Nilsson (suppleant) i kommittén för utgivande av Svensk Medicinhistorisk tidskrift, Stockholm, under året även medlem i dess redaktionsråd under ordförandeskap av redaktör Carl Lindgren. Peter M Nilsson har också varit styrelsemedlem i Svenska Läkaresällskapet: sektionen för medicinens historia.
- Peter M Nilsson och Anna Tunlid har ingått i det vetenskapliga rådet för Bengt Linds kogs Stiftelse för utdelning av pris och stipendier i medicinens historia för förtjänstfulla uppsatser.
- Ett internationellt symposium, **Digital Health – Interdisciplinary perspectives on trends and attitudes in the Baltic Sea region** har genomförts den 16-17 mars i Lund. Enheten för medicinens historia arrangerade tillsammans med Heinrich Heine-Universität, Düsseldorf. Medverkade gjorde ett tjugotal forskare från åtta olika lärosäten i Sverige, Danmark, Tyskland, Estland och Lettland.
- Ett utåtriktat seminarium genomfördes den 13 april på LUX för ett 60-tal besökare. Tema var **Tuberkulosen, sanatorierna och folkhemmet**. Gäst var Björn Wiman, kulturchef på Dagens Nyheter och författare till boken *I en sal på lasarettet*.

Modererade gjorde Jonatan Wistrand och samtalsledare var Johanna Gustafsson-Lundberg samt Elisabeth Gerle.

- Ett utåtriktat seminarium genomfördes den 20 september på Palaestra för 250 besökare. Temat var **Pandemin i backspegeln**. Gäst var Anders Tegnell, tidigare stadsepidemiolog på Folkhälsomyndigheten och författare till boken *Tankar efter en pandemi*. Moderator var Jonatan Wistrand och samtalsledare Margareta Troein.
- Genom arbetsgruppen för Kunskapskrogen vid medicinska fakulteten har Jonatan Wistrand medarrangerat två föreläsningkvällar på Grand Hotell Lund: *Kärlek och demens – ett författarsamtal med Jonas Brun* och *Klanger för kropp och själ – musik som hälsofrämjande kraft*.
- Jonatan Wistrand har HT 2023 varit huvudhandledare för Johanna Rydells examensarbete på läkarutbildningen med titeln: *The sick doctor's burden – A comparative analysis of two autobiographical cancer narratives written by physicians*.
- Jubileumsantologin *Medicinska fakulteten – några historiska nedslag* (red. Wistrand J, Hansson N och Nilsson PM.) har i samband med portfoliosamtal delats ut till läkarstudenter på T5.
- En arbetsgrupp för arrangörskap av **Nordic Medical History Congress (NMHC 2025)** i Lund har bildats. I gruppen ingår Anders Jeppsson, Peter M Nilsson och Jonatan Wistrand från Enheten för medicinens historia, Anna Tunlid från Avdelningen för idé- och lärdomshistoria, Stefan Leander och Britta Stenstam från Sydsvenska Medicinhistoriska Sällskapet och Mats Engström från Kulturen.

Publikationer under 2023:

Artiklar och bokkapitel

- Jeppsson A "Lärdomar av pandemin i Tegnells bok", *Läkartidningen*, (recension) (2023-11-23)
- Jeppsson A "Frispråkigt om sammanslagningen i Skåne", *Läkartidningen*, (recension) (2023-10-20)
- Jeppsson A "Kirurgen som upptäckte det mesta... innan andra påstod att de gjorde det", *Läkartidningen*, (2023-10-17)
- Jeppsson A "Varför man inte får Nobelpriset", *Läkartidningen*, (recension) (2023-10-12)
- Jeppsson A "Att leva bland sina patienter", *Läkartidningen*, (2023-09-08)
- Jeppsson A "Medicinshistoria med fokus på den kvinnliga patienten", *Läkartidningen*, (2023-08-28)

- Jeppsson A "Pedagogisk och välskriven bok om skakvåld", *Läkartidningen*, (recension) (2023-07-25)
- Jeppsson A "Patienten i centrum i Roms medicinmuseum", *Läkartidningen*, (2023-06-22)
- Jeppsson A "Alkemiskt museum med kulturarv i spanska Cordoba", *Läkartidningen*, (2023-06-01)
- Jeppsson A "Embryologi som klassiskt drama", *Läkartidningen*, (recension) (2023-05-23)
- Jeppsson A "Medeamuseet visar en unik historia om läkekonst", *Läkartidningen*, (2023-01-13)
- Jeppsson A "En encyklopedi i global folkhälsa", *Läkartidningen*, (recension) (2022-12-21)
- Jeppsson A "I en sal på lasarettet", (recension) *SFAMs tidskrift Allmänmedicin*, (nr 1, 2023)
- Lindén M, Wistrand J "The art and science of medical decision-making: Perspectives from nineteenth-century philosophy on intuition in contemporary medical practice", I *Dealing with medical uncertainty in and through the history of medicine* (2024), Pieter Dhondt (red.) (Accepterat manus)
- Lindén M, Braude H, Herlofson J, Nordgaard J, Kelly R, Eberhard J. "Elephants, Bushes, Hot Porridge... and Clinical Intuition?", *Nordic Journal of Psychiatry*, 2023, DOI: 10.1080/08039488.2023.2283476
- Nilsson PM. "Bengt Lidforss och läkarna - politik, medicin och en vänskap satt på prov". Sv *Med Hist Tskr* 2023; 27:31–40.
- Persson A, Johansson U. Nilsson PM. "Provinsialläkare i Broby distrikt och hur deras roll förändrades 1856–1962". Sv *Med Hist Tskr* 2023; 27:133–150.
- Wistrand J "Prästmedicinen. När läkarbristen var en kyrklig angelägenhet". i *Lunds Domkyrkoantologi: idéer och världsbilder* (2023), David Dunér (red.)

Böcker, årsskrift

- Nilsson PM (redaktör). Förord till SSMHS Årsskrift 2023. *Sydsv Med Hist Sällskapet Årsskrift* 2023: nr. 17:8–14.
- Nilsson PM. "Fettet i Lund - Ett drama i tre akter". *Sydsv Med Hist Sällskapet Årsskrift* 2023; nr. 17:77–85.
- Jansson S, Nilsson PM. "Utvecklingen av diabetesbehandling i svensk primärvård sett ur ett historiskt perspektiv". *Sydsv Med Hist Sällskapet Årsskrift* 2023; nr. 17:135-143.

Föredrag vid kurser/medicinhistoriska kongresser/allmänheten

- 26 jan Föreläsning av Peter M Nilsson vid Aarhus universitet: *The history of biobanks for medical research - the Swedish experience*
- 31 jan Föreläsning av Jonatan Wistrand på läkarutbildningen T5 Lunds universitet: *Antibiotikans historia*
- 16 mars Föredrag av Måns Lindén vid Svenska Psykiatrikongressen (SPK) i Göteborg: *Klinisk intuition: en estetisk syntes av kunskap och erfarenhet*
- 4 maj Föreläsning av Jonatan Wistrand: *Läkaren som patient* för ST-läkare på *STtyrkelyftet* Landskrona
- 8 maj Föreläsning av Peter M Nilsson för studenter vid LTH, Lunds universitet: *Pandemiernas historia – några axplock.*
- 9 maj Föreläsning av Jonatan Wistrand: *Läkarrollens förändring*, på kursen Medicinens idéhistoria ILHB30 som ges av avdelningen för idé- och lärdomshistoria.
- 19 maj Föredrag av Peter M Nilsson vid Föreningarnas dag i Degeberga: *Från Mörkavad till dagens Degeberga – hälsa, sjukdom och välmående.*
- 30 maj Representation av Lunds universitet vid Nordic Medical History Congress (NMHC 2023) i Helsingfors genom Jonatan Wistrand med presentation: *Teaching medicine to priest students. The Medico-Theological faculty at Lund University 1811-1841*
- 29 juni Föredrag av Måns Lindén vid Journées Neuroscience Psychiatrie Neurologie (JNPN) i Paris: *L'intuition clinique: une synthèse esthétique du savoir et de l'expérience.*
- 3 juli Föreläsning av Peter M Nilsson på Skånes släktforskarvecka: *Kyrkboken som journal: medicinska präster före klinikens födelse.*
- 6 sept Föreläsning av Jonatan Wistrand på läkarutbildningen T5 Lunds universitet: *Antibiotikans historia*
- 27 sept Föreläsning på konferensen *Framtidens specialistläkare* i Malmö av Jonatan Wistrand tillsammans med Pia Dellson: *Läkaren som patient.*
- 10 okt Jonatan Wistrand modererade samtal vid vernissagen av *Några ord på vägen – en diktutställning* i psykiatri
- HT 2023 Jonatan Wistrand har lett uppdragsutbildningen *Etik, Mångfald och Jämlikhet* för ST-läkare, i regi av Birgit Rausing Centrum för Medicinsk Humaniora.
- 14 nov Föreläsning av Jonatan Wistrand: *Läkaren som patient – historiska nedslag och samtida reflektioner* vid Medicinhistoriska föreningen i Göteborg.
- 16 nov Föreläsning av Jonatan Wistrand: *Och vi då? Sjukdom och vårdsökarbeteende bland oss som jobbar i vården* på Brahehälsa Löberöd.
- 13 & 15 dec Undervisning av Jonatan Wistrand för läkarstudenter T11 på kursen *Medicin som humaniora* ledd av Katarina Bernhardsson.

Lund den 22 december 2023

A handwritten signature in black ink, reading "Jonatan Wistrand".

Jonatan Wistrand

Verksamhetsansvarig för Enheten för Medicinens historia 2023

Hemsida: <https://www.medicinhistoria.lu.se/startside>

Enheten för Medicinens Historia inbjuder till seminarium om

Pandemin i backspegeln

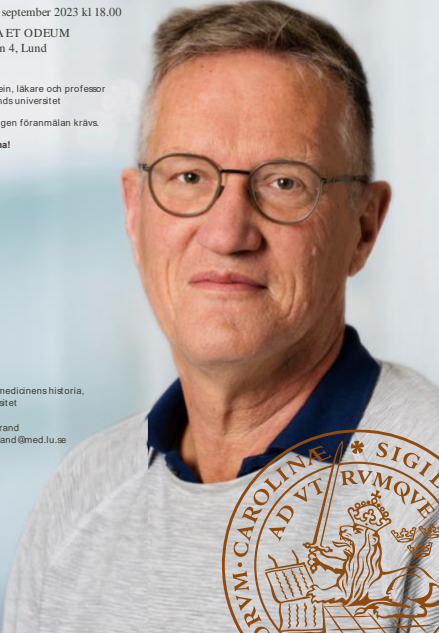

ETT SAMTAL MED ANDERS TEGNELL, STATSEPIDEMIOLOG VID FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN 2013-2022

Onsdagen 20 september 2023 kl 18.00
PALAESTRA ET ODEUM
– Paradisgatan 4, Lund

Moderator:
Margareta Troein, läkare och professor emerita vid Lunds universitet

Fritt inträde. Ingen föranmälan krävs.
Varmt välkommen!

Arrangör:
Enheten för medicinens historia,
Lunds Universitet
Kontakt:
Jonatan Wistrand
jonatan.wistrand@med.lu.se

www.lu.se

Enheten för medicinens historia inbjuder till

Tuberkulosen, sanatorierna och folkhemmet

ETT FÖRFATTARSAMTAL MED BJÖRN WIMAN, KULTURCHEF PÅ DAGENS NYHETER
OCH FÖRFATTARE TILL I EN SAL PÅ LASARETTET

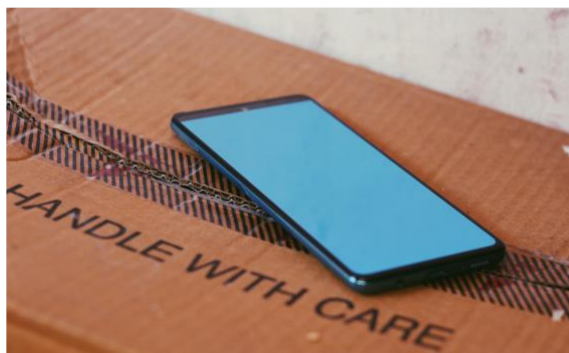
Torsdagen 13 april 2023 kl 18:00
LUX – Helgonavägen 3 Lund
Övre aulan, C116

Moderatorer:
Johanna Gustafsson Lundberg,
docent i etik
Elisabeth Gerle, professor i etik

Fritt inträde. Ingen föranmälan krävs.
Varmt välkommen!

Arrangör:
Enheten för medicinens historia
Lunds Universitet
Kontakt:
Jonatan Wistrand
jonatan.wistrand@med.lu.se

Digital Health – interdisciplinary perspectives on trends and attitudes in the Baltic Sea region

BRIDGING THE BALTIC VI SYMPOSIUM AT LUND UNIVERSITY, SWEDEN, MARCH 16-17, 2023

VENUE: March 16: Lilla Sparbanksfoajén, AF-borgen, Sandgatan 2, Lund
March 17: Locus Medicus, Tunavägen 5, Lund

